

³⁴ Whenever Moses came before God to speak with Him, he would remove the hood until he was ready to leave. He would then go out and speak to the Israelites, [telling them] what he had been commanded. ³⁵ The Israelites would see that the skin of Moses' face was glowing brilliantly. Moses would then replace the hood over his face until he would [once again] speak with God.

VaYakhel

[132. The Sabbath]

- 35 ¹ Moses assembled the entire Israelite community and said to them, "These are the words that God has commanded for [you] to do":
² "You may do work during the six weekdays, but Saturday must be kept holy as a Sabbath of Sabbaths to God. Whoever does any work on [that day] shall be put to death. ³ Do not ignite any fire on the Sabbath, no matter where you may live."

[133. Materials for the Tabernacle]

- ⁴ Moses said to the entire Israelite community, "This is the word that God has commanded*:
⁵ "Collect among yourselves an elevated offering to God. If a person feels like giving an offering to God, he can bring any of the following: gold, silver, copper, ⁶ sky-blue [wool], dark red [wool], [wool dyed with] the crimson worm, fine linen, goats' wool, ⁷ reddened ram's skins, blue processed hides, acacia wood, ⁸ oil for the lamp, fragrances for the anointing oil and perfume incense, ⁹ as well as sardonyxes and other precious stones for the ephod and the breastplate.

¹⁰ "Every naturally talented individual among you shall come forth and make all that God has ordered: ¹¹ The tabernacle along with its over-tent, roof, fasteners, beams, crossbars and pillars; ¹² the ark and its carrying poles, the ark cover, the cloth partition; ¹³ the table along with its carrying poles, all its utensils and the showbread; ¹⁴ the menorah lamp along with its utensils, lights and illuminating oil; ¹⁵ the incense altar and its carrying poles; the

35:1 These are the words . . . See above, 31:12-17.

35:4 This is the word . . . See 25:1-7.

מִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה לְדַבֵּר אִתּוֹ יִסֹר אֶת־הַמָּסֹכָה עַד־צֵאתוֹ
 וַיֵּצֵא וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יָצִיחַ: וְהָיוּ בְנֵי־
 יִשְׂרָאֵל אֲתִיפְנֵי מִשָּׁה כִּי קָרָן עוֹר פִּנֵּי מִשָּׁה וְהָשִׁיב מִשָּׁה
 אֶת־הַמָּסֹכָה עַל־פְּנֵי עַד־בָּאוּ לְדַבֵּר אִתּוֹ: 1

- 2 וַיִּקְרָא מִשָּׁה אֶת־כָּל־עַדְתָּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲדֹתֵיכֶם
 אֲלֵכֶה הַיּוֹמָיִם אֲשֶׁר־צִוִּיתִי יְהוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם: שְׁשֵׁת יָמִים
 תַּעֲשׂוּהוּ מִלֵּאכֶל וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יוֹדֶה לְכֶם קֹדֶשׁ לַשַּׁבָּת
 שְׁבֻתוֹן לַיהוָה כִּלְיֵהוּעֲשֵׂה כֹּחַ מִלֵּאכֶל וַיִּמָּת: לֹאֲתִבְעֶרְוּ
 אֵשׁ כֹּכֵל מִשְׁבַּתְיִכֶם כִּיּוֹם הַשַּׁבָּת: פ
 4 וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֶל־כָּל־עַדְתָּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יְהוָה הִקְדִּיר
 5 אֶשְׁר־צִוִּיתִי יְהוָה לֵאמֹר: קָחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל
 6 נְדִיב לִבּוֹ וּבִיאָה אֵת תְּרוּמַת יְהוָה נָדָב וְנָסָף וְהִקְדַּשְׁתִּי:
 7 וְהִקְדַּשְׁתֶּם וְאַרְבָּעָה וְחֹלְעֵת שְׁנֵי וְשֵׁשׁ וְעוֹזִים: וְעֹלֹת אֵילִם
 8 מֵאֲדָמַיִם וְעֹרֹת תְּחָשִׁים וְעֹצֵי שִׁטִּים: וְשֹׁמֵן לַמֶּאֱוָר
 9 וּבִשְׂמִים לְשֹׁמֵן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: וְאֲבֵנֵי־שֹׁהַם
 10 וְאֲבֵנֵי מַלְאִים לְאֹפֹד וְלֹהֶטֶן: וְכִלְיֵה־כֶסֶלֶב כָּכֶם יִבְאוּ
 11 וַיַּעֲשׂוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתִי יְהוָה: אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־אֹהֶל־
 12 הָאֹתִי־מִכְסוֹ אֶת־קַרְטוֹ וְאֶת־קַרְטוֹ אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־עַמֻּדֵי
 13 הָאֹתִי־אֹדֵעֵיו: אֶת־הָאֶרֶן וְאֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־הַפָּתָח וְאֵת פֶּתַח־
 14 הַמִּסְכָּה: אֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־בְּרִיתוֹ וְאֶת־כִּלְיָיו וְאֵת לָחֶם
 15 הַפָּנִים: וְאֶת־מִנְבֵּחַת הַמֶּאֱוָר וְאֶת־כִּלְיָהּ וְאֶת־נֹרְתֶיהָ וְאֵת
 הַשֹּׁמֵן הַמִּאֲוִר: וְאֶת־מִזְבֵּחַת הַקְּטֹרֶת וְאֶת־בְּרִיתוֹ וְאֵת שֹׁמֵן

47 אשר צנה ה' לעשות מוסב על מלאכת המשכן וכל כליו וכל
 48 עבודתו, והקדים וציווה על שמירת השבת לאמר כי ששת ימים
 49 תעשה מלאכה אלה הדברים - שמלאכות המשכן יעשו רק בששת
 50 ימות החול, ולא ביום השביעי שהוא קדש לה' (אף-על-פי
 51 שגם מלאכת המשכן
 52 היא קדש, והיה מקום
 53 לומר שהיא (מלאכת
 54 המשכן) מתרת בשבת).
 55 אָמַנְם לְבַד זֹאת שְׁגַם
 56 לְפָרוּשׁוֹ אֵינּוּ מִתְרַץ עֲדִין
 57 לְמַה הַצֶּרֶף לֹמֵר הַתְּבוּת
 58 לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, וְגַם דִּיּוּק
 59 הַלְשׁוֹן דְּשֶׁבֶת שְׁבִתוֹן,
 60 צָרִיף לְהִבִּין גַּם אֵת פְּרוּשׁוֹ
 61 שְׁאֵלָה הַדְּבָרִים קָאֵי
 62 [=מוסב] עַל מְלָאכָת
 63 הַמְשָׁכָן (שדוּקָא אוֹתָן מְלָאכָת
 64 שְׂבִדוּגְמַת הַמְלָאכָת שְׁהִיוּ
 65 בַּמְשָׁכָן, הֵן שְׂאֵסוּרוֹת בַּשְּׁבִת),
 66 דְּלִכְאוּרָה, תְּרֵי מְלָאכָת
 67 הַמְשָׁכָן נֶאֱמָרָה וְנִתְפָּרְשׁה
 68 בְּפִסְיָקִים שְׁלֵאֲתֵרֵי-זָה,
 69 כְּמוֹ שְׁבִתוֹב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 70 גו', וּמַהוּ הַפְּרוּשׁ שְׁאֵלָה
 71 הַדְּבָרִים קָאֵי [=מתייחס]
 72 עַל מְלָאכָת הַמְשָׁכָן. וְאָף
 73 דְּאִיתָא [=מוכח] בְּגִמְרָא⁷

1 וַיִּקְהַל¹ מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֵלֶּה
 2 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אוֹתָם שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה
 3 מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי גו' שֶׁבֶת שְׁבִתוֹן², וּמִמָּשִׁיף בְּכַתוּב³
 4 (בפסוקים שלאחרי זה) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 5 לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר
 6 צִוָּה ה', שְׁזַהוּ הַצִּוּוִי
 7 בְּעֲנַן הַמְשָׁכָן וּמְלָאכָת
 8 הַמְשָׁכָן מִשֶׁה יֵרֵד מֵהַר סִינַי,
 9 וּלְמַחֲרָת יוֹם הַכִּיּוֹרִים, לְאַחַר
 10 שֶׁנִּמְחַל לַעַם יִשְׂרָאֵל חַטָּא הַעֲגַל,
 11 הַקְּהִילִם וּמִסַּר לָהֶם אֶת הַצִּוּוִי
 12 עַל הַשְּׁבִת וּמְלָאכָת הַמְשָׁכָן
 13 וְכַלּוּ, וַיְדוּעִים הַדִּיּוּקִים
 14 בְּזָה⁴, א. מַהוּ אוֹמְרוֹ
 15 וַיִּקְהַל מֹשֶׁה גו', שְׁמֹזָה
 16 מִשְׁמַע שְׁזַהוּ עֲנַן כְּלָלִי
 17 וּמִצְוָה כְּלָלִית, שְׁלִכָן
 18 הַצֶּרֶף לְהַקְהִיל אֶת כָּל
 19 עַדְת יִשְׂרָאֵל, שְׁתֵּרֵי
 20 בְּשָׂאֵר הַדְּבָרוֹת לֹא מְצִינוּ
 21 כֵּן, וְגַם לְהִלָּן בְּעֲנַן
 22 מְלָאכָת הַמְשָׁכָן לֹא נֶאֱמָר
 23 שְׁהַקְהִיל אוֹתָם, וְרַק כָּאֵן
 24 (בַּצִּוּוִי עַל אִיסוּר הַמְלָאכָה
 25 בַּשְּׁבִת) נֶאֱמָר שְׁהַקְהִיל
 26 אוֹתָם, שְׁמֹזָה מוֹכֵן שְׁתֵּיה
 27 זֶה עֲנַן כְּלָלִי, וְצָרִיף
 28 לְהִבִּין מַהוּ הַעֲנַן בְּזָה. ב.
 29 וְעוֹד צָרִיף לְהִבִּין⁵ מַה
 30 שְׁכַתוֹב אֵלֶּה הַדְּבָרִים
 31 גו', דְּדְבָרִים הֵם לְשׁוֹן
 32 רַבִּים, וּמִסִּים שֵׁשֶׁת יָמִים
 33 גו', שְׁזַהוּ רַק עֲנַן וְדָבָר
 34 אֶחָד (עֵינִן הַמְלָאכָה בִּימּוֹת
 35 הַחֹל וְאִיסוּרָה בַּשְּׁבִת). ג.
 36 וְעוֹד צָרִיף לְהִבִּין מַה
 37 שְׁכַתוֹב אֲשֶׁר צִוָּה ה'
 38 לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, דְּלִכְאוּרָה
 39 הִזָּה מְסַפִּיק שְׁלֵאֲמַר אֲשֶׁר
 40 צִוָּה ה', וּמַהוּ אוֹמְרוֹ
 41 לַעֲשׂוֹת אוֹתָם. ד.
 42 וְעוֹד צָרִיף לְהִבִּין דִּיּוּק כְּפָל
 43 הַלְשׁוֹן דְּשֶׁבֶת שְׁבִתוֹן.
 44 וְהִנֵּה תְּרַמְבִּין⁶ מְפָרֵשׁ
 45 שְׁמַה שְׁמַשֶׁה אֶמֶר בַּפְּסוּק
 46 הַרְאִשׁוֹן אֵלֶּה הַדְּבָרִים

בס"ד. שבת פרשת ויקהל, מברכים
החודש אדר-שני, ה'תשי"ד
 (הנחה בלתי מוגה)

1 וַיִּקְהַל¹ מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
 2 אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אוֹתָם
 3 שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי גו' שֶׁבֶת
 4 שְׁבִתוֹן², וּמִמָּשִׁיף בְּכַתוּב³ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי
 5 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה', שְׁזַהוּ הַצִּוּוִי
 6 בְּעֲנַן הַמְשָׁכָן וּמְלָאכָת הַמְשָׁכָן. וַיְדוּעִים הַדִּיּוּקִים בְּזָה⁴,
 7 מַהוּ אוֹמְרוֹ וַיִּקְהַל מֹשֶׁה גו', שְׁמֹזָה מִשְׁמַע שְׁזַהוּ עֲנַן
 8 כְּלָלִי וּמִצְוָה כְּלָלִית, שְׁלִכָן הַצֶּרֶף לְהַקְהִיל אֶת כָּל עַדְת
 9 יִשְׂרָאֵל, שְׁתֵּרֵי בְּשָׂאֵר הַדְּבָרוֹת לֹא מְצִינוּ כֵּן, וְגַם לְהִלָּן
 10 בְּעֲנַן מְלָאכָת הַמְשָׁכָן לֹא נֶאֱמָר שְׁהַקְהִיל אוֹתָם, וְרַק
 11 כָּאֵן נֶאֱמָר שְׁהַקְהִיל אוֹתָם, שְׁמֹזָה מוֹכֵן שְׁתֵּיה זֶה עֲנַן
 12 כְּלָלִי, וְצָרִיף לְהִבִּין מַהוּ הַעֲנַן בְּזָה. וְעוֹד צָרִיף לְהִבִּין⁵
 13 מַה שְׁכַתוֹב אֵלֶּה הַדְּבָרִים גו', דְּדְבָרִים הֵם לְשׁוֹן רַבִּים,
 14 וּמִסִּים שֵׁשֶׁת יָמִים גו', שְׁזַהוּ רַק עֲנַן אֶחָד. וְעוֹד צָרִיף
 15 לְהִבִּין מַה שְׁכַתוֹב אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אוֹתָם,
 16 דְּלִכְאוּרָה הִזָּה מְסַפִּיק שְׁלֵאֲמַר אֲשֶׁר צִוָּה ה', וּמַהוּ
 17 אוֹמְרוֹ לַעֲשׂוֹת אוֹתָם. וְעוֹד צָרִיף לְהִבִּין דִּיּוּק כְּפָל הַלְשׁוֹן דְּשֶׁבֶת שְׁבִתוֹן. וְהִנֵּה
 18 תְּרַמְבִּין⁶ מְפָרֵשׁ שְׁאֵמֶר אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת עַל מְלָאכָת הַמְשָׁכָן
 19 וְכָל כַּלּוּ וְכָל עֲבוֹדָתוֹ, וְהַקְּדִים הַשְּׁבִת לֵאמֹר כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה אֵלֶּה
 20 הַדְּבָרִים, וְלֹא בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁהוּא קָדֵשׁ לַה' (אף-על-פי שְׁגַם מְלָאכָת הַמְשָׁכָן
 21 הִיא קָדֵשׁ, וְהִנֵּה מְקוֹם לֹמֵר שְׁהִיא מְתַרְת בַּשְּׁבִת). אָמַנְם לְבַד זֹאת שְׁגַם לְפָרוּשׁוֹ
 22 אֵינּוּ מִתְרַץ עֲדִין לְמַה הַצֶּרֶף לֹמֵר הַתְּבוּת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, וְגַם דִּיּוּק הַלְשׁוֹן דְּשֶׁבֶת
 23 שְׁבִתוֹן, צָרִיף לְהִבִּין פְּרוּשׁוֹ שְׁאֵלָה הַדְּבָרִים קָאֵי עַל מְלָאכָת הַמְשָׁכָן, דְּלִכְאוּרָה,
 24 תְּרֵי מְלָאכָת הַמְשָׁכָן נֶאֱמָרָה בְּפִסְיָקִים שְׁלֵאֲתֵרֵי-זָה, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גו',
 25 וּמַהוּ הַפְּרוּשׁ שְׁאֵלָה הַדְּבָרִים קָאֵי עַל מְלָאכָת הַמְשָׁכָן. וְאָף דְּאִיתָא בְּגִמְרָא⁷

(1) על העתק ההנחה שבספריית אגודת חסידי חב"ד - ציין כ"ק אדמו"ר שליט"א בכתיב: "מלוקט
 [כנראה הכוונה שהמאמר מלוקט מכו"כ דרושים] חו"ח [נסמן לקמן בכ"מ]". (2) פרשתנו לה, א"ב.
 (3) שם, ד. (4) ראה אלישיך פרשתנו כאן. הובא באוה"ת פרשתנו ע' ב'קטו. (5) ד"ה ויקהל (הב') בתורת
 חיים פרשתנו תריט, ב (בהוצאה החדשה - תיד, ב). (6) פרשתנו שם, ב. הובא בחו"ח שם תרכו, ב
 (בהוצאה החדשה - תיח, ג). (7) שבת צו, ריש ע"ב (ובפרש"י). וש"ג.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 דאלה הדברים קאי על הל"ט מלאכות, וענין מלאכה הוא
2 דוקא הא דהנה במשפן השיבא [= מלאכה שהיתה חשובה
3 במשכן]⁸, וזה מתאים לפרוש הרמב"ן דאלה הדברים קאי
4 [=מתייחס] על מלאכת המשפן, מפל-מקום, אינו מוכן, דלפי
5 זה נמצא שפרשיות אלו
6 נאמרו בסדר הפוף, 1
7 דלקאורה הנה צריך 2
8 לומר תחלה צווי מלאכת 3
9 המשפן (הפרשה דניאמר 4
10 משה גו') ואחר-כך 5
11 לומר שמלאכות אלו 6
12 אסורות בשבת, ולמה 7
13 נאמר תחלה שמלאכות 8
14 אלו אסורות בשבת, ורק 9
15 אחר-כך נאמר מה הם 10
16 המלאכות, וגם צריך 11
17 להבין הא גופא [=זה 12
18 עצמן] שהענין דמלאכה 13
19 שאסורה בשבת הוא דוקא 14
20 מה דהנה במשפן 15
21 השיבא [=מלאכות שהיו 16
22 חשובות במשכן], דלקאורה 17
23 מהי שיכות הענינים זה 18
24 לזה בסעיף זה הביא כמה 19
25 דיוקים וענינים הצריכים הבהרה 20
26 בענין הקדמת מצוות שבת 21
27 למצוות מלאכת המשכן, הביא 22
28 את דברי הרמב"ן שפירש כי 23
29 "אלה הרברים", לשון רבים, הן 24
30 ל"ט מלאכות המשכן המותרות 25
31 בששת ימי המעשה ואסורות 26
32 בשבת, אך עדיין מוקשה סדר 27
33 הפסוקים, שלכאורה היה מתאים 28
34 תחילה לצוות ולפרט על 29
35 מלאכות המשכן ורק לאחר מכן 30
36 לאסור אותן בשבת, וכן יש 31
37 להבין מדוע דוקא המלאכות 32
38 החשובות שנעשו במשכן הן 33
39 שאסורות בשבת.
40 (ב) ויובן פל זה בהקדים 41
41 תחלה פללות ענין הל"ט 42
42 מלאכות⁹. דהנה ענין 43
43 המלאכה הוא להשלים 44
44 את צרך האדם, דמצד 45
45 זה שהוא צריך לאיזה 46
46 דבר, לכן הוא עושה את

המלאכה. וכיון שפללות צרכי האדם נחלקים לג' דברים
שהם מזון לבוש ובית¹⁰, לכן גם ל"ט המלאכות שענינם
להשלים את צרכי האדם נחלקים גם כן בג' פלגות אלו¹¹,
דתנא סידורא דפת נקט [=התנא נוקט מלאכות הנעשות בסדר הכנת
הפת]¹² החורש והזורע
וכאור הפוף, דהנה,
המזון ענינו שנקנס
בפנימיות באדם ומקשר
את הנפש עם הגוף,
והינו דעם היות שבודאי
אי אפשר לומר שהנפש
הרוחנית מקבלת חיות
מהמזון הגשמי, מפל-
מקום, כיון שאי אפשר
לאור בלי פלי, וכמו כן
אי אפשר לנפש לפעל
פעלותיה מפלעדי הגוף
ולכן נפש האדם מתפעלת
ממאורעי הגוף וצערו מחמת
התלבושותה בו ממש, הנה
זהו פעלת המזון שמחזק
את הגוף על ידי המאכל
שנהפך לדם וחיות הנפש
הבהמית שמחיה את הגוף
הגשמי. שעל ידי המזון מתקיים
ומתחזק חומר הגוף שיהיה
פלי לנפש, שאז
מתקשרת הנפש עם
הגוף, ובמילא נמשך על
ידי המזון המחזק את הכלי
תוספות חיות גם בנפש,
כיון שדוקא על-ידי
הגוף יכולה הנפש לפעל
פעלותיה. והנה, פל זה
הוא במזון שנקנס

(ב) ויובן פל זה בהקדים תחלה פללות ענין הל"ט
מלאכות⁹. דהנה ענין המלאכה הוא להשלים
את צרך האדם, דמצד זה שהוא צריך לאיזה דבר, לכן
הוא עושה את המלאכה. וכיון שפללות צרכי האדם
נחלקים לג' דברים שהם מזון לבוש ובית¹⁰, לכן גם
ל"ט המלאכות שענינם להשלים את צרכי האדם
נחלקים גם כן בג' פלגות אלו¹¹, דתנא סידורא דפת
נקט¹² החורש והזורע כו', הם המלאכות במזון, טוה
ואורג כו' הם המלאכות בלבוש, ובונה וסותר כו' הם
המלאכות בבית.

וכאור הענין, דהנה, המזון ענינו שנקנס בפנימיות
באדם ומקשר את הנפש עם הגוף, והינו דעם
היות שבודאי אי אפשר לומר שהנפש מקבלת חיות
מהמזון, מפל-מקום, כיון שאי אפשר לאור בלי פלי,
וכמו כן אי אפשר לנפש לפעל פעלותיה מפלעדי הגוף,
הנה זהו פעלת המזון שמחזק את הגוף שיהיה פלי
לנפש, שאז מתקשרת הנפש עם הגוף, ובמילא נמשך
תוספות חיות גם בנפש, כיון שדוקא על-ידי הגוף
יכולה הנפש לפעל פעלותיה. והנה, פל זה הוא במזון

(8) ראה שם צו, ב. וש"ע. (9) בהבא לקמן - ראה תו"ח שם תרכו, ב
ואילך (בהוצאה החדשה - תיח, ג ואילך). וראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"א ע' רלו ואילך, ועם
הגהות כו' - אוה"ת פרשתנו ע' ב'קלג ואילך. (10) ראה לקו"ת ברכה צת, ד ואילך. סידור (עם דא"ת)
יט, ד ואילך. (11) ראה גם אוה"ת ואתחנן ס"ע שו. שה"ש ע' תסה. (12) שבת ער, ב.

1 פו
2 הי
3 ש
4 מו
5 הו
6 וכו'
7 לפ
8 ז"
9 מנ
10 קור
11 ומג
12 פי
13 ומג
14 כמו
15 את
16 וחה
17 מוס
18 המו
19 מהו
20 עני
21 לגי
22 מק
23 הפי
24 שה
25 ומק
26 לפי
27 שפי
28 לשו
29 הדיר
30 חז"ל
31 אדם'
32 לעצ
33
34 והגו
35 בפני
36 הם
37 יש
38 על
39 שעני
40 בפני
41 קשו
42 המזו
43 נפש

בפנימיות האדם ונעשה דם ויבשר כבשרו. אמן גם ענין
 הלבוש, הרי לא זו בלבד שאינו נכנס בפנימיות האדם, אלא
 שהוא מבחוץ להאדם ומקיף עליו. ועם היות הלבוש
 מבחוץ להאדם ומקיף עליו, מפל-מקום הרי הוא מגן על
 האדם, שמגן עליו מחם
 ומגשמים, וגם פועל בו
 יפי, כמאמר רבותינו
 ז"ל¹³ דקארי ליה למאני
 מכבודתא [=רבי יוחנן היה
 קורא לבגדיו 'מכבדי', שמיפיים
 ומכבדים את האדם] ולכן אף על
 פי שלבושי האדם אינם מחיים
 ומקיימים את האדם כפנימיותו
 כמו המזון, מכל מקום, בהקפם
 את גופו, מנוגנים הם עליו מקור
 והום. ויתירה מזו, לבושי האדם
 מוסיפים בו יופי ותפארת, דבר
 המורה על שורשם שלמעלה
 מהאדם, שלכן נוקק להם. אף
 ענין הבית הוא מבחוץ
 לגמרי להאדם, והוא
 מקיף יותר רחוק, אף גם
 הבית מגן על האדם,
 שהבית הוא מחסה מזרם
 וממטר¹⁴, וגם פועל בו
 לפי ומוסיף בכבודו, כמו
 שכתוב¹⁵ תפארת אדם
 לשבת בית ועד כדי כך נוגעת
 הדירה לעצם האדם עד שאמרו
 חז"ל 'כל אדם שאין לו בית אינו
 אדם', ונמצא שבית נוגע
 לעצמות האדם יותר מלבוש,
 וכפי שיבאר.
 והנה אף שהמזון הוא
 בפנימיות, ולבוש ובית
 הם מקיפים, מפל-מקום,
 יש מעלה בלבוש ובית
 על המזון. דהנה, אף
 שענין המזון הוא שנקנס
 בפנימיות האדם ופועל
 קשור הנפש עם הגוף, מפל-מקום, מה שמתגלה על-ידי
 המזון הרי זה רק כחות הגלויים, שפללותם הוא בחינת
 נפש-רוח-נשמה, היינו, שהמזון הוא כלי לבחינה זו, אבל

המקיפים של הנפש לא מתגלים על-ידי המזון, להיות
 שאין שיה פהם פלים [נמש וריגות כנשמה: נפש - מעשה, רוח -
 רגשות, נשמה - שכל, חיה - רצון, יחידה - תענוג. נפש-רוח-נשמה הם
 הכוחות הגלויים (פנימיים) המתלבשים באברי הגוף, כל כח באבר מיוחד
 שהוא כלי מתאים לענינו, כגון
 השכל במוח, הרגשות בלב וכד'
 ואילו רצון ועונג הם כוחות
 כלליים (מקיפים) התופסים את
 כללות האדם, כוחות מקיפים
 אלה אינם מתלבשים באבר
 מסוים זה או אחר, כל אם
 משפיעים בדרך מקיף על כל
 האברים בשווה. למשל כשאדם
 רוצה, אין הכוונה שחלק מסוים
 בו רוצה, אלא האדם בכללותו
 רוצה ונמשך לדבר. וכן העונג.
 אף הלבוש שהוא מקיף,
 הרי הוא מגיע גם
 למקיפים הנפש ופועל
 המשכתם, שזהו שהלבוש
 פועל יפי בהאדם, דענין
 היפי הוא בחינת מקיף,
 והינו, שהתגלות וקשור
 הנפש על-ידי חזוק הגוף
 שנעשה מצד פעלת
 המזון הוא ענין פנימי,
 אבל ענין היפי הוא
 בחינת מקיף וכמקיפים גופא,
 בחינת המקיף הנמשכת על ידי
 הלבוש הוא מקיף הקרוב, כי
 אמן גם הלבוש שפועל
 היפי, הרי היפי הוא
 בהאדם (אין אים) גופא,
 והינו, שהוא בחינת
 המקיף השנה אל
 הפנימי, שהוא מקיף
 ד'סיה'. אבל היפי
 והתפארת שמצד הבית,
 תפארת אדם לשבת בית,
 הרי היפי אינו בהאדם
 גופא, להיותו מקיף הרחוק שאינו שנה אל הפנימי, והוא
 התגלות המקיף ד'יחידה'. וכמו שהוא גם בגשמיות,
 שהלבוש עם היותו מקיף, מפל-מקום הוא מקיף הקרוב

(13) שם קיג, א. 14) לשון הכתוב - ישעי' ד, ו. 15) ישעי' מה, יג.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְעִשׂוּי לְמִדַּת הָאָדָם שֶׁהָיָה עִם גְּדִילַת וְהִתְבַּגְּרוֹת הָאָדָם, עָלִיו לְהַחֲלִיף
 2 כְּגֵדָיו כְּהִתָּאֵם לְשִׁינוֹי מִמְדֵי גּוֹפוֹ, וְהִבִּיתָ הוּא מִקִּיף הֶרְחוֹק וְאֵינוֹ
 3 לְפִי מִדַּת הָאָדָם, שֶׁהָיָה הִבִּיתָ כּוֹלָל בְּתוֹכוֹ לֹא רַק אֶת הָאָדָם
 4 אֲלָא גַם שְׂאֵר דְּבָרִים אִם כֵּן הַמְזוֹן הוּא הַמַּחִייה וּמְקִיִּים בְּאוֹפֵן פְּנִימִי
 5 אֶת הַגּוֹף, וְהַלְבוֹשׁ שֶׁמְקִיפוֹ
 6 מִכְחוּץ אֵינוֹ מַחִייהוּ כִּי אִם
 7 נוֹשְׁמֵשׁ לוֹ מִחִסָּה חִיצוֹנִי בְּלִבָּד, וְכֹל שֶׁכֵּן הִבִּיתָ, שֶׁהוּא מִחוּץ
 8 לְגוֹף הָאָדָם יוֹתֵר מִן הַלְבוֹשׁ.
 9 וְנִמְצָא שֶׁבְכָלִלוֹת צֹרְכֵי הָאָדָם,
 10 מְזוֹן-לְבוֹשׁ-בֵּית, כֹּכֵל שֶׁהִדְבֵּר
 11 חִיצוֹנִי וּמְקִיף יוֹתֵר, כִּךְ נִמְשַׁכְתָּ
 12 עַל יְדוֹ מִדְּרַגָּה עֲלִיוֹנָה יוֹתֵר
 13 בְּנַפְשׁוֹ. וְעִנְיָן זֶה שֶׁיֵּשׁ
 14 מַעֲלָה בְּלְבוֹשׁ עַל מְזוֹן,
 15 וּבְבִית עַל לְבוֹשׁ, נִרְאֶה
 16 גַם בְּגִשְׁמִיּוֹת, דָּאֵף
 17 שֶׁהַמְזוֹן הוּא צֶרֶף הָאָדָם
 18 יוֹתֵר מִהַלְבוֹשׁ וְהִבִּיתָ,
 19 שֶׁהָיָה הַמְזוֹן הוּא הַכֶּרֶם
 20 חִיצוֹנִי לְעֵצִים קִיּוּם הַגּוֹף,
 21 וְכִמּוֹ כֵּן בְּלְבוֹשׁ וּבֵית
 22 גּוֹפָא הִנֵּה הַלְבוֹשׁ הוּא
 23 מְכַרְח יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בֵּית,
 24 מְכַל־מְקוֹם, הַמְזוֹן אֵינוֹ
 25 מִחוּץ זְמַן רַב, וְהוּא דְבַר
 26 יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְגַם הוּא
 27 בְּזוּל, מֵה־שְׂאִינ־כֵּן
 28 הַלְבוֹשׁ הוּא בְּיָקָר
 29 וּמִחוּץ זְמַן רַב יוֹתֵר
 30 וְהִבִּיתָ הוּא בְּיָקָר יוֹתֵר
 31 וּמִחוּץ זְמַן רַב יוֹתֵר.
 32 וְטַעַם הַדְּבָר, לְהִיּוֹת
 33 שֶׁהַמְזוֹן הוּא פְּנִימִי וּמְכִיּוֹן
 34 שְׁעִינוֹ לְחַדֵּשׁ וּלְחַיּוֹת אֶת הַגּוֹף
 35 כְּבֹאֵפֵן תְּמִידִי, לִכֵּן הוּא מוֹגְבֵּל כְּפִי עֵרֵךְ הַגּוֹף, שֶׁהוּא בְּמִדְּרַגָּה פְּחוּתָה
 36 שְׁכֵלָה וּנְפֻסָּד מִהוּ וּמְשׁוּם כִּךְ מְצוּי יוֹתֵר וְכוּלָּל יוֹתֵר, וְהַלְבוֹשׁ וְהִבִּיתָ הֵם
 37 מְקִיפִים שֶׁהֵם בְּמִדְּרַגָּה נְעֻלִית, וְלִכֵּן הֵם בְּיָקָר וּמִחוּץ
 38 רְבוּיֵי זְמַן. וּבְפִרְטוּיֹת הִנֵּה הַלְבוֹשׁ הוּא מִקִּיף הַקְּרוֹב עַל שֵׁם
 39 הַיּוֹתֵר לְפִי מִדַּת הָאָדָם, לְבוֹשֵׁי הַקֶּטָן לְפִי קֶטְנוֹ וּלְבוֹשֵׁי הַגְּדוֹל לְפִי גְדוּלוֹ וְלִכֵּן
 40 נִקְרָא מְקִיף הַקְּרוֹב, אֲךָ הִבִּיתָ הוּא מִקִּיף הֶרְחוֹק שֶׁהִבִּיתָ אֵינוֹ מוֹתָאם
 41 לְפִי מִמְדֵי גּוֹף הָאָדָם, אֲלָא מְכִיל בְּתוֹכוֹ גַם שְׂאֵר דְּבָרִים, דְּבִכְלָלוֹת הוּא

עִנְיָן ד' אֲמוֹת שֶׁל הָאָדָם¹⁶ [=אדם זוכה כחפץ הפקר המונח בד' אמותיו. ומבואר בחסידות שקנין (בעלות על) הדבר שמחוץ לגוף האדם נפעל רק בכח עצם הנושמה, שעצמות האדם מאירה ומשפיעה בד' אמותיו] שְׂבָהֵם מְתַגַּלָּה וּמְתַפְשֵׁט דְּרַגַּת מְקִיף דְּמְקִיף, (מְקִיף הֶרְחוֹק שֶׁלִּמְעַלָּה מִמְקִיף הַקְּרוֹב) הוּא עֵצִים הָאָדָם לְסִיכּוּם, לִיֵּט מִלְּאֲכוֹת הַמִּשְׁכָּן מִתְחַלְקוֹת לְשִׁלוֹשׁ קְבוּצוֹת הַמַּהוּוֹת אֶת כָּל צֹרְכֵי הָאָדָם – מְזוֹן, לְבוֹשׁ וּבֵית. הַמְזוֹן הוּא פְּנִימִי וּמְכִיּוֹן אֶת הַגּוֹף שֶׁהוּא כְּלִי לְנִפְשׁוֹ שֶׁל הָאָדָם. הַלְבוֹשׁ הוּא חִיצוֹנִי בְּהִיוֹתוֹ מְכַסֵּה וּמְקִיף עַל הָאָדָם, אֲךָ מְכִיל מְקוֹם מוֹתָאם לְפִי מִמְדֵי גּוֹף הָאָדָם. בְּשׁוֹנָה מִבֵּית שְׂאֵינוֹ תְלוּי בְּמִידוּתוֹ וְגוֹדְלוֹ שֶׁל הָאָדָם וּמְכִיל בְּתוֹכוֹ מְלַבֵּד הָאָדָם גַּם שְׂאֵר דְּבָרִים. וּבִיאָר שֶׁכֹּכֵל שֶׁהִדְבֵּר מְקִיף וְחִיצוֹנִי יוֹתֵר, הָרִי הוּא מְמַשִּׁיךְ מִהַנֶּפֶשׁ כּוֹחוֹת מְקִיפִים וְעֵלִים יוֹתֵר. בְּסַעֲיָף הַבָּא יִבְאָר שֶׁכֵּךְ הוּא הִדְבֵּר לְמַטָּה אֲצֵל הָאָדָם מְכִיּוֹן שֶׁכֵּן הוּא בְּשׁוֹרְשׁוֹ לְמַעְלָה בְּאֵדָם הַעֲלִיּוֹן, גַּם מְצַד הָאוֹר וְגַם מְצַד הַחֲלִי.

ג) וְהִנֵּה טַעַם הַדְּבָר שֶׁבְּצִרְכֵי הָאָדָם יֵשׁ מְזוֹן לְבוֹשׁ וּבֵית, הָרִי זֶה כִּמּוֹ בְּכָל דְּבָר שֶׁיֵּשְׁנֵנו לְמַטָּה שֶׁהוּא מְצַד שְׂרָשׁוֹ לְמַעְלָה, וְכֵן הוּא בְּעִנְיָן מְזוֹן לְבוֹשׁ וּבֵית שֶׁבְּאֵדָם הַתְּחִתוֹן, שֶׁזֶהוּ מְצַד שְׂרָשׁוֹ בְּאֵדָם הַעֲלִיּוֹן, וְהוּא עִנְיָן הַעֲשֵׂר סְפִירוֹת, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם ג' הַבְּחִינֹת דְּמְזוֹן לְבוֹשׁ וּבֵית, וְהִנֵּנו, שְׁעִנְיָן אֲוֵרוֹת בְּכָלִים שֶׁבְּעֵשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁבְּעֵשֶׂר סְפִירוֹת הוּא בְּחִינַת מְזוֹן, וְכִמּוֹ כֵּן יֵשׁ גַּם בְּחִינַת לְבוֹשִׁים, כִּמְאֲמַר¹⁷ לְבוֹשִׁין תְּקִינַת לוֹן, וְכִמּוֹ כֵּן יֵשׁ גַּם בְּחִינַת בֵּית, שֶׁהוּא עִנְיָן הַדִּיּוּרִים וְהִיכָלוֹת שֶׁלְמַעְלָה, וְכִמְאֲמַר סְפִירוֹת, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם ג' הַבְּחִינֹת דְּמְזוֹן לְבוֹשׁ וּבֵית, וְהִנֵּנו, שְׁעִנְיָן אֲוֵרוֹת בְּכָלִים שֶׁבְּעֵשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁהָאוֹרוֹת שֶׁבְּכָלִים הֵם כְּהִתָּאֵם וּלְפִי עֵרֵךְ הַכְּלִים, וְהִינוּ שֶׁהָאוֹר שֶׁבְּפְנִימִיּוֹת הַכְּלִי הוּא בְּחִינַת מְזוֹן, וְכִמּוֹ כֵּן לְמַעְלָה מִבְּחִינַת מְזוֹן יֵשׁ גַּם בְּחִינַת לְבוֹשִׁים, כִּמְאֲמַר¹⁷ לְבוֹשִׁין תְּקִינַת לוֹן [=לְבוֹשִׁים הַתְּקַנָּת לֵהֵן, לְסְפִירוֹת (שֶׁמְלַבּוֹשִׁים אֵלוֹ פּוֹרְחוֹת וְשׁוֹמֵת לְבִנֵי אָדָם)], וְכִמּוֹ כֵּן לְמַעְלָה מִבְּחִינַת לְבוֹשִׁים יֵשׁ גַּם בְּחִינַת בֵּית, שֶׁהוּא עִנְיָן הַדִּיּוּרִים וְהִיכָלוֹת

ש 1
ב 2
ג 3
ד 4
ה 5
ו 6
ז 7
ח 8
ט 9
י 10
יא 11
יב 12
יג 13
יד 14
טו 15
טז 16
יז 17
יח 18
יט 19
כ 20
כא 21
כב 22
כג 23
כד 24
כה 25
כו 26
כז 27
כח 28
כט 29
ל 30
לא 31
לב 32
לג 33
לד 34
לה 35
לו 36
לז 37
לח 38
לט 39
מ 40
מא 41
מב 42

(16) ראה גם אמרי בינה שער הק"ש פמ"ב-מג. תו"ח בשלח רנד, סע"ב ואילך (בהוצאה החדשה – קעט, ד ואילך). (17) תקרו"ז בהקדמה (יז, א).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שבעשר הספירות שלמעלה, וקמאמר רבותינו ז"ל¹⁸ שמשתרב
2 בית המקדש אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה,
3 והרי הד' אמות הוא ענין הבית פנ"ל שבהם מתגלה העצם
4 שר' האמות של הלכה הן בחינת מקום בית המקדש בזמן הגלות.
5 ובפרטיות יותר, הנה
6 ענין אורות בכלים הוא
7 בחינת מזון, שהרי טעם
8 המשכת אורות בכלים
9 הוא לפי שבכלים יש
10 איזה ענין שמצד זה הם
11 ממשיכים את האורות
12 לתוכם, וענין זה נקרא
13 בשם מזון, דכשם
14 שפעלת המזון היא
15 לקשר את הנפש עם
16 הגוף, ועל-ידי-זה נעשה
17 תוספת חיות גם בנפש
18 פנ"ל, כמו כן גם ענין זה
19 שבכלים שפועל המשכת
20 האור נקרא בשם מזון,
21 להיותו מקשר האורות
22 עם הכלים, ועל-ידי-זה
23 פועל תוספת גם בהאור.
24 אמנם, המשכה זו היא
25 בהאורות כמו שבאים
26 ומתלבשים בכלים, שזהו
27 בחינת פנימי. אך ענין
28 התלבושים שבעשר ספירות
29 שהוא בחינת חשמל
30 העליון [=דרגה ועלית ביותר
31 המחכרת בחיין יחזקאל]¹⁹
32 שנעשה מחיצוניות
33 דבינה עילאה להלביש
34 ל'זעיר-אנפין ונוקבא'
35 [=ששת המידות דאצילות
36 ומלכות דאצילות] עד מתחת
37 רגליהם, הרי זה מגיע
38 בבחינת המקיף שלמעלה
39 מעשר הספירות דאצילות. אך
40 גם מקיף זה הוא מקיף
41 הקרוב ששך אל הפנימי, היינו המקיף ששך וקשור עם
42 הכלים. אבל ההיכלות ודיוורים שבעשר ספירות שהם בחינת

בית מגיעים בבחינת מקיף הרחוק, דבכללות (רק כמבט כולל)
נקרא בשם מקיף הרחוק, ובפרטיות (כלשעצמו) הוא המקיף
שאינו שך כלל אל הכלים. דהנה המקיפים בכלל הם
בחינת פתר שלמעלה מעולם האצילות, ובכחך יש ב' בחינות,
בחינת עתיק (בחינה עליונה
שבכחך) ובחינת אריף
(בחינה התחתונה שבכחך),
הנה בחינת אריף, עם
היותו מקיף, מפל-מקום
שך הוא להכלים מדרגת
'אריף' [=מלשון שמחארך
ונמשך למטה] היא כבר שורש
לעולמות, אמנם רק בצורה
מופשטת (ולכן יש מקומות
בחסידות שאריף' מוכר בשם
'מקיף הקרוב' שקרוב לעולמות,
ועתיק' נקרא 'מקיף הרחוק'
שאינו לו שייכות לעולמות),
אבל בחינת עתיק הוא
נעמק מהכלים שאין לבחינה
זו כל שייכות לעולמות וגם
למעלה מבחינת המקיף
לכלים (בחינת אריף).
והנה בשם שישנה
ההתחלקות דמזון לבוש
ובית מצד הכלים, היינו
מצד האורות כמו שהם
בכלים, כמו כן גם מצד
האורות גופא ישנם ג'
בחינות הנ"ל, שהם א.
אור המלא כל עלמין -
אור אלוקי מצומצם, מוגבל
ומותאם לכל נברא ונברא לפי
ענינו, מוגו ותכונתו, ב. אור
הסובב כל עלמין - אור
נעלה מאד בלתי מוגבל שאינו
מתצמצם לפי ערך מדרגת
הנבראים, ולכן אינו מתלבש
בהם בפנימיות, כי אם משפיע
ופועל בהם בדרך מקיף. אור זה
מאיר על כל הנבראים בשווה ג.
הבחינה שלמעלה ממלא וסובב
- הקב"ה בכבודו ובעצמו, ובחינה זו אינה אור המתפשט ממנו כי אם עצמותו

(18) ברכות ח, א. (19) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ג. תו"א לך לך יב, ד. ובכ"מ. (20) ראה סידור שבהערה 10 (כ, א). אוה"ת שבהערה 11.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ומותו ית' (המאור עצמו)²⁰. והענין בזה, דהנה בחינת ממלא
2 כל עלמין, הרי הלשון ד'ממלא' עצמו מורה שהוא
3 בהתגלות בדרך בפנימיות והוא בהתלבשות, וזהו פרוש
4 הלשון ד'ממלא. אך ענין סובב הוא שאינו בהתלבשות,
5 שהוא אור בלתי מוגבל שאינו
6 מצטמצם להתגלות כגדרי
7 הנבראים כי אם נמצא בהם
8 בהעלם, אָבַל אף-על-פי-
9 כן הרי הוא שיקף לדבר,
10 וזהו פרוש הלשון סובב
11 כל עלמין, שהוא על-
12 כל-פנים סובב לעלמין,
13 והינו דעם היותו למעלה
14 מהתלבשות, יש לו איזה
15 יחס ושכיכות לעולמות
16 ולנבראים, ושהרי הוא
17 בבחינת סובב על-כל-
18 פנים²¹ שגם אור זה תכלית
19 המשתנה היא בשביל העולמות,
20 והינו שמצד עצמו הוא
21 שיקף לבוא גם בפנימיות,
22 אלא שמצד קטן ומעוט
23 הכלים הרי הוא בבחינת
24 מקיף עליהם, אָבַל מצד
25 עצמו שיקף שיהיה גם
26 בפנימיות. וזהו באור המאמר²²
27 המקיף לעליון נעשה
28 לתחתון, היינו, שגם
29 העליון הנה מצד עצמו
30 הוא בחינת פנימי, אלא
31 שלהיותו קשור עם
32 התחתון, והתחתון הוא
33 למטה מהעליון שאינו
34 יכול לקבל את העליון,
35 לכן הנה לגבי התחתון
36 הוא בחינת מקיף, אָבַל
37 מצד עצמו (גם העליון)
38 הוא בחינת פנימי, וכל
39 זה הוא בבחינת סובב
40 כל עלמין, אָבַל
41 בבחינתה שלמעלה
42 מסובב, דבכללות הוא
43 העצמות, הנה העצמות
44 אינו שיקף כלל להיות
45 בהתגלות והתלבשות,

1 ומותו ית' (המאור עצמו)²⁰. והענין בזה, דהנה בחינת ממלא
2 כל עלמין, הרי הלשון ד'ממלא' עצמו מורה שהוא
3 בהתגלות בדרך בפנימיות והוא בהתלבשות, וזהו פרוש
4 הלשון ד'ממלא. אך ענין סובב הוא שאינו בהתלבשות,
5 שהוא אור בלתי מוגבל שאינו
6 מצטמצם להתגלות כגדרי
7 הנבראים כי אם נמצא בהם
8 בהעלם, אָבַל אף-על-פי-
9 כן הרי הוא שיקף לדבר,
10 וזהו פרוש הלשון סובב
11 כל עלמין, שהוא על-
12 כל-פנים סובב לעלמין,
13 והינו דעם היותו למעלה
14 מהתלבשות, יש לו איזה
15 יחס ושכיכות לעולמות
16 ולנבראים, ושהרי הוא
17 בבחינת סובב על-כל-
18 פנים²¹ שגם אור זה תכלית
19 המשתנה היא בשביל העולמות,
20 והינו שמצד עצמו הוא
21 שיקף לבוא גם בפנימיות,
22 אלא שמצד קטן ומעוט
23 הכלים הרי הוא בבחינת
24 מקיף עליהם, אָבַל מצד
25 עצמו שיקף שיהיה גם
26 בפנימיות. וזהו באור המאמר²²
27 המקיף לעליון נעשה
28 לתחתון, היינו, שגם
29 העליון הנה מצד עצמו
30 הוא בחינת פנימי, אלא
31 שלהיותו קשור עם
32 התחתון, והתחתון הוא
33 למטה מהעליון שאינו
34 יכול לקבל את העליון,
35 לכן הנה לגבי התחתון
36 הוא בחינת מקיף, אָבַל
37 מצד עצמו (גם העליון)
38 הוא בחינת פנימי, וכל
39 זה הוא בבחינת סובב
40 כל עלמין, אָבַל
41 בבחינתה שלמעלה
42 מסובב, דבכללות הוא
43 העצמות, הנה העצמות
44 אינו שיקף כלל להיות
45 בהתגלות והתלבשות,

(21) ראה תו"א מג"א צח. ב. 22) ראה עץ חיים שער מ (שער פנימיות

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

על ידי הביירוים (הבחנה בין עיקר לטפל, הפרדת הטוב מן הרע) הנעשים
כאמצעות מלאכות אלו, בעולם הזה הגשמי נמשך תוספת אור בכללות העולם
בכל הבחינות; מוון, לבוש ובית שכלל סדר ההשתלשלות, זו למעלה מזו, עד
לעצמותו יתברך, ובוה נשלמת כוונת בריאת העולם לעשות לו ית' דירה

בתחתונים, בהמשך יבאר

שחבירו במלאכות אלו ממשיך

תוספת אור בכללות העולם ובכל

סדר ההשתלשלות, והנתינת כח

לכך היא וקא מצד העבודה

שכל העבודות קשורות עם

המשכן והמקדש.

ה) והנה הפח על עבודת

הביורים בכל ג'

הבחינות שבעולם, הוא

על-ידי הל"ט מלאכות

שישנם במשכן, והינו

שעל-ידי-זה שישנם

הענינים ברוחניות, הרי

זה נתינת כח שיהיה

הברור גם בכללות

העולם²⁶. וכמו כן הוא

גם במשכן גופא, שהפח

על ל"ט המלאכות

במשכן שלמטה נמשך

מהמשכן שלמעלה ומטעם

זה משה נצטווה לעשות המשכן

וכליו כתבנית וככל פרטי המשכן

העליון. דהנה, יש מעלה

במשכן שלמטה דוקא

שאינה במשכן

שלמעלה, כמו שכתוב²⁷

הנה השמים ושמי

השמים לא יכלולו גו',

דשמים ושמי השמים

קאי [=מוסב] על המשכן

שלמעלה, ועל-זה נאמר

לא יכלולו, ובחינה זו

(שעליה נאמר שהשמים

ושמי השמים לא

יכלולו) נמשכה

במשכן שלמטה, ולכן

באשר הראה הקב"ה

דפת נקט. החורש והזרע, הוא הברור דמזון, דחורש הוא

שמרפי לארעא²³ [=מחליש את הארץ], והינו שפועל חלישות

ושבירה בהגשמי, וכן זרע הוא ענין רקבון הגרעין, והינו

שגורקים כל הדברים הטפלים שפגרעין, ונשארו רק העלאת

מין-נוקבין [=מים נקביים.

עבודת התחתון, מלמטה

למעלה] שבו שמעורר

לכח הצומח, שכל זה

הוא ענין הברור במזון.

וכמו כן הטוה והאורג

הוא הברור בלבוש,

דקללות ענין הלבוש הוא

ענין הברור וההבדלה,

שהרי הלבוש מבדיל את

האדם מזולתו וגם

מעצמו כמו שהוא קדם

הוא שעל-ידו נפר ומתגלה מעלת האדם, שזהו ענין

הברור וההבדלה. וכמו כן הוא גם הברור בענין הבית,

שהבית מבדיל ומחלק את החוץ מהאמצע, שהד' אמות

הם שייכים אל האדם. ועל-ידי הל"ט מלאכות שהוא

ענין הברור בכל הבחינות דמזון לבוש ובית, נעשה

תוספת אור בכל בחינה מג' בחינות הנ"ל, והתוספת

היא שנשלם בהם הפנונה דנתאנה הקב"ה להיות לו

יתברך דירה בתחתונים²⁴, וענין זה נמשך בכללות

העולם, ובפרט במקום המשכן ומקדש, כמו שכתוב²⁵

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

ה) והנה הפח על עבודת הברורים בכל ג' הבחינות

שבעולם, הוא על-ידי הל"ט מלאכות שישנם

במשכן, והינו שעל-ידי-זה שישנם הענינים ברוחניות,

הרי זה נתינת כח שיהיה הברור גם בכללות העולם²⁶.

וכמו כן הוא גם במשכן גופא, שהפח על ל"ט

המלאכות במשכן שלמטה נמשך מהמשכן שלמעלה.

דהנה, יש מעלה במשכן שלמטה דוקא שאינה במשכן

שלמעלה, כמו שכתוב²⁷ הנה השמים ושמי השמים לא

יכלולו גו', דשמים ושמי השמים קאי על המשכן

שלמעלה, ועל-זה נאמר לא יכלולו, ובחינה זו

(שעליה נאמר שהשמים ושמי השמים לא יכלולו)

נמשכה במשכן שלמטה, ולכן באשר הראה הקב"ה

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם נתבאר ענין

הברור שנעשה באמצעות הל"ט

מלאכות המשלימות את כללות

צרכי האדם הנחלקים גם כן לג'

דברים שהם מוון, לבוש ובית.

וחיצוניות) ובפרט דרוש ה שם. תניא קו"א קנו, א. לקו"ת שלה מא,
ד. סה"מ תש"ד ע' 116. (23) ראה מו"ק ב, ב. (24) ראה תנחומא
בחוקותי ג. נשא טו. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא פל"ו. ובכ"מ. (25) תרומה כה, ת. (26) בהבא
לקמן - ראה תו"ח פרשתנו שם תרמ, ב ואילך (בהוצאה החדשה - תכו, ב ואילך). (27) מלכים-א

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 למשה את המשכן בְּהַר²⁸, אָמַר לוֹ שִׁיעֲשׂוּ מִשְׁכַּן לַמֶּטֶה
2 דוֹקָא, הֵינְנו שְׁהַמְשַׁכֵּן שְׁבֵהָר אֵינּוּ מִסְפִּיק, וְצָרִיף לְהִיּוֹת
3 מִשְׁכַּן לַמֶּטֶה דוֹקָא. אַף מִכָּל-מְקוֹם הֵנָּה הַנְּתִינֵת כַּח עַל
4 הַמְשַׁכֵּן שְׁלַמְטָה הוּא מֵהַמְשַׁכֵּן שְׁלַמְעֵלָה דוֹקָא, שְׁלַכְן
5 מִתְחַלָּה הָרָאָה הַקָּב"ה
6 לַמֶּטֶה אֵת הַמְשַׁכֵּן בְּהַר,
7 וְרַק לְאַחֲרֵי-זֶה הִנֵּה
8 אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת אֵת
9 הַמְשַׁכֵּן לַמֶּטֶה. וְזֶהוּ מֵה
10 שְׁכָתוֹב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל
11 כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל זֶה
12 הַדְּבָר גּו', שֶׁהַצּוּי הִנֵּה
13 עַל-יְדֵי מֹשֶׁה דוֹקָא
14 שְׂרָאָה אֵת הַמְשַׁכֵּן
15 לַמְעֵלָה, וְלָכֵן עַל-יְדוֹ
16 דוֹקָא יֵשׁ נְתִינֵת כַּח
17 לְבָנוֹת אֵת הַמְשַׁכֵּן
18 לַמֶּטֶה. וַיְכַשֵּׁם שְׁבַענִין
19 הַמְשַׁכֵּן הֵנָּה הַנְּתִינֵת כַּח
20 עַל הַמְשַׁכֵּן שְׁלַמְטָה הוּא
21 מֵהַמְשַׁכֵּן שְׁלַמְעֵלָה כּוּחַ
22 הַבִּירוּר שֶׁל הָאָדָם לַמֶּטֶה
23 בְּאִמְצַעוֹת הָעֲבוֹדוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ
24 בַּמְשַׁכֵּן הַגִּשְׁמִי לַמֶּטֶה וְנַעַל מִכָּךְ
25 שֶׁהֵן נַעֲשׂוּ כַּתְּבוּיָה וְכַדּוּגְמַת
26 הַמְשַׁכֵּן הָעֲלִיּוֹן. כִּמוֹ הַקֶּרֶבֶן
27 שֶׁנִּקְרַב בְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁאֵם לֹא
28 הָיָה נַעֲשֶׂה כַּתְּבוּיָה הַמִּזְבֵּחַ
29 הָעֲלִיּוֹן לֹא הָיָה לְמִזְבֵּחַ הַיְכוֹלָת
30 לַעֲלוֹת אֶת הַקֶּרֶבֶן הַגִּשְׁמִי לִ"רִיחַ
31 נִיחֻחַח" לַה'. וְכֵן בַּלְחֵם הַפְּנִים אֵם
32 לֹא הָיָה הַשׁוֹלְחַן כַּתְּבוּיָה שׁוֹלְחַן
33 הָעֲלִיּוֹן לֹא הָיָה נַעֲשֶׂה בִּירוּר
34 הַמִּזוֹן הַגִּשְׁמִי עַל יְדֵי לֶחֶם הַפְּנִים
35 וְכִי, כִּמוֹ כֵּן גַּם הַנְּתִינֵת
36 כַּח עַל הַבִּירוּר בְּכָל־לוֹת
37 הָעוֹלָם. הוּא מֵהַמְשַׁכֵּן
38 דוֹקָא. וְזֶהוּ מֵה שְׁכָתוֹב
39 וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי
40 בְּתוֹכְכֶם, בְּתוֹף כָּל אֶחָד
41 וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שְׁעַל-יְדֵי
42 וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ, נַעֲשֶׂה
43 וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם, בְּתוֹף כָּל
44 אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל,
45 שֶׁהוּא הַנְּתִינֵת כַּח עַל
46 הַבִּירוּר בְּכָל־לוֹת הָעוֹלָם.

1 וְעַל-פִּי-זֶה יוֹכֵן הַטַּעַם דְּמַה דְּהִנֵּה בַּמְשַׁכֵּן הוּא מְלֹאכָה⁸
2 [=מִלֹּאכּוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בַּמְשַׁכֵּן עֲלֵיהֶן וּפָל שֵׁם מִלֹּאכּוֹת], דְּכִיּוֹן שְׁמִלֹּאכָה
3 הוּא עֲנִין עֲבוֹדַת הַבְּרוּרִים כַּנ"ל, וְהַכַּח עַל-זֶה לְבִרְרָם וּלְזַכְכֵם
4 הוּא מֵהַמְשַׁכֵּן, לָכֵן הֵנָּה מֵה דְּהִנֵּה בַּמְשַׁכֵּן הִנֵּה מְלֹאכָה, פִּיּוֹן
5 שִׁישׁ לוֹ (לְמִשְׁכֹּן) הַכַּח
6 לְבָרַר אֹתוֹ, אָבַל מֵה
7 דְּלֹא הִנֵּה בַּמְשַׁכֵּן, חֲרִי
8 אֵין לוֹ כַּח לְבָרַר אֵת זֶה,
9 וְלָכֵן לֹא הִנֵּה מְלֹאכָה,
10 הֵינְנו שְׂאִין זֹו עֲבוֹדָתוֹ
11 אֲשֶׁר צָרִיף לַעֲבֹד, שְׁחֲרִי
12 אֵם הִינֵה עֲבוֹדָתוֹ בְּעִנֵּין
13 זֶה, הֵינּוּ נֹתְנִים לוֹ כַּח עַל
14 זֶה. וְעַל-פִּי-זֶה יוֹכֵן גַּם
15 כֵּן הַטַּעַם שְׁכָל הָעֲבוֹדוֹת
16 קְשׁוּרוֹת עִם מְקוֹם
17 הַמִּקְדָּשׁ וּמְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ
18 דוֹקָא, שְׁזֶהוּ עֲנִין
19 דְּשִׁחֻטֵי חוּץ - שֶׁחַט קֶרֶבֶן
20 עַל מִזְבֵּחַ מִחוּץ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ,
21 דְּאָף שְׁכָל הָעֲבוֹדוֹת הֵינּוּ
22 פְּדֻבְעֵי וְהַבְּהֵמָה הַקֶּרֶבֶת כְּדִין
23 בְּכָל פְּרִטֵי הַחֹלֶכֶה, מִכָּל-
24 מְקוֹם, פִּיּוֹן שְׁהֵי חוּץ
25 מֵהַמִּקְדָּשׁ חֲרִי הֵם
26 פְּסוּלוֹת, וְהֵינְנו לְפִי
27 שְׁכָל־לוֹת הַכַּח עַל עֲבוֹדַת
28 הַבְּרוּרִים הוּא מֵהַמְשַׁכֵּן
29 דוֹקָא מִפְּנֵי שֶׁהֵיכוֹלָת לְבָרַר
30 דְּבַר גִּשְׁמִי לְזַכְּכוֹ וְלַעֲלוֹתוֹ
31 לַמְעֵלָה הוּא מִכָּךְ שֶׁנַּעֲשֶׂה בַּחֵיכַל
32 וּבֵית ה', דְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ
33 שְׁלַמְעֵלָה מְכֻוֵן כְּנֶגֶד בֵּית
34 הַמִּקְדָּשׁ שְׁלַמְטָה²⁹, וְלָכֵן
35 כָּל הָעֲבוֹדוֹת הֵן קְשׁוּרוֹת
36 עִם מְקוֹם הַמְשַׁכֵּן
37 וּמִקְדָּשׁ דוֹקָא.
38 (ו) וְזֶהוּ³⁰ מֵה שְׁכָתוֹב
39 וַיְקַהֵל מֹשֶׁה אֵת כָּל עַדַת
40 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גּו', שְׁעִנֵּין זֶה

(ו) וְזֶהוּ³⁰ מֵה שְׁכָתוֹב וַיְקַהֵל מֹשֶׁה אֵת כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גּו', שְׁעִנֵּין זֶה הִנֵּה

ח, כו. (28) ראה תרומה כו, ל. (29) ראה ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה. ובכ"מ. (30) ראה גם ד"ה ויקהל משה דש"פ ויק"פ תשי"ב פ"ב (סה"מ תשי"ב ע' רמא).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 היה למחרת יום הכפורים³¹, שאז היתה הסליחה על חטא
2 העגל³². והענין בזה, דהנה עולם על מלואו (=בחוץ)
3 נברא³³, אלא שבא נחש על חנה והטיל בה זקמא
4 - טומאה רוחנית. וזו עברה ממנה לכל דורות בני אנוש הבאים אחריה³⁴,
5 שזהו ענין חטא עץ
6 הדעת, ובשעת מפתן
7 תורה פסקה והמתן וחזור
8 להיות טהורים ככראשונה³⁴,
9 ובשעת חטא העגל
10 חזרה³⁵. אך למחרת יום
11 הכפורים כשהיתה
12 הסליחה על חטא העגל,
13 וישראל עשו תשובה חזר
14 העולם להיות במצמד
15 ומצב כמו שהיה מצד
16 עצם ההתהוות דעולם
17 על מלואו נברא, ובמילא
18 היה אפשר להיות ענין
19 העבודה כמו שהוא מצד
20 הענין דעולם על מלואו
21 נברא, אזי הקהיל משה
22 את כל עדת בני ישראל
23 ואמר אליהם סדר כללות
24 ענין העבודה בכיבוד
25 העולם, אלה הדברים
26 אשר צוה הו' לעשות
27 אותם, אלה הדברים קאי
28 [=מוסב] על הל"ט
29 מלאכות (המלה אלה
30 בגימטריא ל"ו, ודברים
31 "דברים" לבדה משמע שני
32 דברים, וממה שכתוב:
33 הדברים בחוספת ה"א מתרבה
34 אחד נוסף הם עוד שלשה,
35 הרי שלש בחוספת מלת "אלה"
36 שהיא בגימטריה שלשים ושש
37 הרי בסך הכל ל"ט),
38 שהפוננה בל"ט
39 המלאכות הוא ענין
40 הברור והתקון, שזהו
41 לעשות אותם, לעשות
42 מלשון לתקן³⁶. ויש על
43 זה נתינת פת מלמעלה,
44 דזהו אשר צוה הו' גו',
45 והכח הוא על-ידי משה
46 שראה את המשכן בחר,

47 שזהו ויקהל משה. וממשיך בכתוב ששת ימים תעשה
48 מלאכה, היינו שקללות ענין עבודת הברורים הוא במשך
49 הזמן דשית אלפי שנין³⁷, שזהו ענין ששת ימים, והעבודה
50 במשך זמן זה הוא הקנה ליום השביעי שבת שבתון,
51 כמאמר³⁸ מי שטרח
52 בערב שבת יאכל בשבת
53 בדרך ממילא, והינו
54 שעל-ידי עבודת
55 הברורים במשך שית
56 אלפי שנין יזכו ליום
57 שכלו שבת ומנוחה לחיי
58 העולמים³⁹. ובפרטיות
59 יש בזה גופא ב'
60 מדרגות, שבת
61 ושבתון⁴⁰, שבת הוא
62 הבחינה ששיבת לעבודת
63 הברורים, ושבתון הוא
64 בחינה שלמעלה מענין
65 הברור לגמרי. והוא על-
66 דרך המבאר שמתחלה
67 תהיה מדרגה בעולם
68 הבא שעליה אמרו⁴¹
69 עתיד הקב"ה לעשות
70 סעודה לצדיקים, ואחר-
71 כן יהיה גלוי מדרגה
72 נעלית יותר שעליה
73 אמרו⁴² עולם הבא אין
74 בו לא אכילה ולא
75 שתיה, ועל-דרך-זה הם
76 גם פן ב' הבחינות דשבת
77 ושבתון. ובב' מדרגות
78 הנ"ל נוצעת העבודה

ושבתון⁴⁰, שבת הוא הבחינה ששיבת לעבודת הברורים, ושבתון הוא בחינה שלמעלה מענין הברור לגמרי. והוא על-דרך המבאר שמתחלה תהיה מדרגה בעולם הבא שעליה אמרו⁴¹ עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים, ואחר-כך יהיה גלוי מדרגה נעלית יותר שעליה אמרו⁴² עולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה, ועל-דרך-זה הם גם פן ב' הבחינות דשבת ושבתון. ובב' מדרגות הנ"ל

31 פרש"י ריש פרשתנו. 32 ראה פרש"י תשא לג, יא. 33 ראה ב"ר פי"ד, ז. וראה שם פי"ב, ו. פי"ג, ג (וביפ"ת שם). 34 שבת קמו, א. זח"א נב, ב. 35 זחר שם. 36 ראה ב"ר פי"א, ו ובפרש"י שם. 37 ראה ר"ה לא, א. 38 ע"ז ג, א. 39 ראה תמיד בסופה. 40 ראה גם תו"ח שם תלו, ג ואילך (בהוצאה החדשה). 41 ראה פסחים קיט, ב. ב"ב עה, א. ויק"ר פי"ג, ג. ועוד. 42 ברכות יז, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1	דְּשִׁית אֶלְפֵי שְׁנִין, פִּיזֶן	1	נוֹגַעַת הָעֵבֹדָה דְּשִׁית אֶלְפֵי שְׁנִין, פִּיזֶן שְׁדוּקָא עַל-יַדֵּי	1	הַשְּׂבִיעִי שַׁבַּת שְׁפָתוֹן,
2	שְׁדוּקָא עַל-יַדֵּי עֲבֹדַת	2	עֲבֹדַת הַבְּרוּרִים יְהִיָּה גְלוּי ב' הַמְּדַרְגּוֹת דְּשַׁבַּת וְשַׁבְּתוֹן.	2	שְׁעַל-יַדֵּי עֲבֹדַת
3	הַבְּרוּרִים יְהִיָּה גְלוּי ב'	3	וְזָהוּ מָה שְׁפָתוֹב שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם	3	הַבְּרוּרִים בְּמִשְׁךְ הַשִּׁית
4	הַמְּדַרְגּוֹת דְּשַׁבַּת	4	הַשְּׂבִיעִי שַׁבַּת שְׁפָתוֹן, שְׁעַל-יַדֵּי עֲבֹדַת הַבְּרוּרִים בְּמִשְׁךְ	4	אֶלְפֵי שְׁנִין נִזְכָּה לְב' הַמְּדַרְגּוֹת דְּשַׁבַּת וְשַׁבְּתוֹן
5	וְזָהוּ מָה	5	הַשִּׁית אֶלְפֵי שְׁנִין נִזְכָּה לְב' הַמְּדַרְגּוֹת דְּשַׁבַּת וְשַׁבְּתוֹן	5	שִׁיְהִיוּ בַּיּוֹם שְׁפָלוּ שַׁבַּת
6	שְׁפָתוֹב שְׁשֶׁת יָמִים	6	שִׁיְהִיוּ בַּיּוֹם שְׁפָלוּ שַׁבַּת וּמְנוּחָה לַחַיֵּי הָעוֹלָמִים.	6	וּמְנוּחָה לַחַיֵּי הָעוֹלָמִים.
7	תַּעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם				

אגרות קודש

בי"ה, כ"ה אד"ר, תשי"ז
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה דובער שי' המכונה ד"ר סגל

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב עם הפ"נ שלו, שיקרא בעת רצון על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר
וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

נעם לי לקרות בהמכתב אודות גזעו וצור מחצבתו שהוא הרה"ג הרה"ח הרה"צ כו' רבי לוי יצחק
מברדיטשוב.

שאם בענינים גשמים באים לידי החלטה שאין דבר בעולם שיאבד מיש לאין, עאכו"כ שכן הוא
בענינים רוחניים, ומהם מורשת אבות, שנצחית היא ועומדת לעד, זאת אומרת, שפועלת פעולתה בבנים ובני
בנים וכו', ובפרט שהרה"ג הרה"ח הרה"צ כו' רבי לוי יצחק מברדיטשוב היתה מדתו אהבת ישראל, אשר
האהבה היא מקרבת, מקרבת אפילו רחוקים, ועאכו"כ קרובים בגוף וקרובים בנפש.

מובן שבכל הנ"ל לא לדרשה קאתינא, כי אם לתוספת זירוז להשתדלות בהפצת היהדות והחזקתה
בכל סביבתו מתוך אהבת ישראל, וזכות אבות מסייעתו להצליח בזה, והשכר בזה הוא כדבר משנה שכר
מצוה מצוה, סיפוק נפשי הכי אמיתי והכי עמוק מהטוב והחסד שעושה עי"ז, נוסף על הברכה להמשתדל
בזה, ברכת אהבה ישראל הוא השי"ת בורא העולם, שמדתו היא מדה כנגד מדה אלא שכמה פעמים ככה.

ראיתי במכתבו אשר בן יחיד לו ולומד בישיבה, ובודאי שגם בו ניכר צור מחצבתו, ומשתדל בס,
ועכ"פ ישתדל מכאן ולחבא להביא את זה בפועל לקבוע עתים לפרקים קרובים לימוד בתורת החסידות,
מבלי להתרשם מכל מפריע בזה, וכידוע הרדיפות והזוללים שסבל הרה"ג הרה"ח הרה"צ כו' רבי לוי
יצחק מברדיטשוב בעד מסירתו לתורת הרב המגיד ממעזריטש והבעש"ט, וגודל הידידות שהיתה לו
לרבנו הזקן בעל התניא, ואשר כל רדיפות אלו לא רק שלא החלישו ח"ו התקשרותו לחסידות ועניני,
אלא שנעשה לעמוד אש ועמוד אור בכל מקום שהגיע, חוס ואור חסידותי בסביבתו הקרובה ובסביבתו
הרחוקה, ומחובתו וגם מזכותו של בנו הוא שיקח על עצמו חוב קדוש זה, והרי כמה דורות תובעים ממנו
להיות הצנור להביא תורתם בסביבתו, וגם נותנים לו כחות למלאות תפקיד קדוש זה ככל הדרוש, באם
רק ירצה, ויהי רצון שכבודו ימצא אותיות מתאימות להחזיר הענין בבנו עוד יותר אם זקוק הוא לזה.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור מתוך בריאות הנכונה.